

Split

SEMINAR CRKVENE GLAZBE SPLITSKO-MAKARSKE NADBISKUPIJE

U cilju obnove liturgijskoga pjevanja i podizanja crkvene glazbe na veću razinu, Splitsko-makarska nadbiskupija priredila je, u subotu 3. studenoga u velikoj dvorani Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu, drugi seminar za crkvene glazbenike, voditelje crkvenih zborova, orguljaše i animatore liturgijskih slavlja na temu „Crkveni pjevački zbor“. Prije dvije godine održan je prvi takav seminar. Program je započeo molitvom srednjega časa, a potom se pozdravnom riječju sudionicima, u ime organizatora, obratio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić. „Drago mi je da vas mogu sve na jednome mjestu pozdraviti i ujedno vam zahvaliti za sve ono što činite u našim župnim zajednicama, na velikoj službi koju obavljate a koja se uklapa u najvažniji dio župnoga života – liturgijsko slavlje. Nismo ni svjesni koliko naši zborovi znače ne samo za liturgiju i crkveno pjevanje nego i za našu kulturu. Oni su promovirali, pronosili i stvarali našu crkvenu i kulturnu baštinu. Vjerujem da će kao plod ovoga susreta naša liturgijska dimenzija još više uznapredovati“, rekao je nadbiskup Barišić. „Želja nam je da crkvena glazba u našoj nadbiskupiji stalno napreduje, tako da liturgijsko slavlje doista bude slava Božja“, kazao je inicijator seminara mo. don Šime Marović, izvanredni profesor na KBF-u u Splitu i kapelnik splitske prvostolnice. Davši uvodne napomene o tijeku programa seminara mo. Marović je naglasio da oko crkvenoga pjevačkog zbora ili pak liturgijskoga zbora postoje različita promišljanja o kojima će se tijekom seminara kritički promišljati te donijeti zaključke. „Neki govore kako je on nepotreban u liturgijskim slavljinama, jer puk treba pjevati, dok drugi, držeći se crkvenih dokumenata i dalje

zagovaraju kako crkveni pjevački zbor ima nezamjenjivo mjesto predvođenja pjevanja u liturgijskim slavljinama.“ Govoreći o koncertima u crkvama maestro je upozorio da se treba pridržavati smjernica koje je o tome donijela Kongregacija za božanski kult, odnosno dokumenta „Koncerti u crkvama“ (1987.) u kojemu se jasno određuje što se može izvoditi u sakralnom prostoru: „vrata se crkve trebaju otvoriti koncertu svete ili religiozne glazbe ali i zatvoriti svakoj drugoj vrsti glazbe“. Od svih koncerata koji se izvode u crkvama izdvojio je božićne koncerte koji se veoma često izvode u liturgijsko vrijeme Došašća, što nije prikladno iz više razloga. „U Adventu iščekujemo dolazak Spasitelja. Na Božić slavimo otajstvo Utjelovljenja. Anticipiranje, tj. pjevanje već u Došašću o onom što u liturgijskom vremenu slavimo na Božić – što najčešće promiče potrošački mentalitet – znači ne razumjeti ritam i tijek liturgijske godine. Božićni koncert izvodi se u vrijeme poslije svetkovine Božića, nikako prije. Ako se kakav koncert duhovne glazbe organizira prije Božića onda ga treba nazvati adventski koncert. Sadržaj adventskog koncerta treba biti u skladu s liturgijskim osjećajem vremena u kojemu se nalazimo.“ Mo. Marović je nadalje naglasio da je neumjesno pjevati na koncertima hrvatske liturgijske božićne pjesme koje pjevamo u misnom slavlju, jer „hrvatske božićne pjesme nisu lijepi okvir ili ures misnog slavlja, već s njim sačinjavaju neponovljivu obrednu cjelinu. Pjevanje poznatih liturgijskih božićnih pjesama (tzv. „božićnog kanona“) valja posve isključiti iz božićnih koncerata. To je prigoda kada se u koncertima mogu koristiti bogatstvo različitih napjeva iz naših hrvatskih krajeva te bogatstvo koje je

pohranjeno u našim Pismohranama (npr. kaptolska pismohrana i skladbe kapelnika splitske prvostolnice)“, kazao je te zaključio: „Ako i dalje nastavimo sa dosadašnjom praksom izvođenja božićnih koncerata u vremenu došašća, u opasnosti smo da naše liturgijsko blago hrvatskih crkvenih božićnih napjeva postane obična folklorna izvedba kojoj će se slušatelji diviti. Ne može se određena pjesma pjevati na bilo kojem prostoru. Izvedba liturgijske pjesme na gradskom trgu (Pjaci) ili kakvom drugom svjetovnom prostoru, znak je devastacije liturgijskog osjećaja i profanizacije lišena svakog duhovnog doživljaja“.

Predavanje na temu „Liturgijski crkveni pjevački zbor“ održao je prof. mr. art. Miroslav Martinjak, redoviti profesor na KBF-u u Zagrebu te predstojnik Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu. Govoreći o ulozi zbora u liturgijskim slavljinama prof. je Martinjak pošao od antropološke vrijednosti glazbe kazavši da glazba i pjevanje daje čovjeku životnu vedrinu i jača imunitet tijela. „Za kršćanina pjevanje je znak slavlja, znak blagdanskoga raspoloženja i posebna vrsta molitve. Pjevanje i sudjelovanje u zbornom pjevanju izgrađuje osobnost: uči nas u prvom redu disciplini, razvija osjećaj za drugoga i usklađuje nas s drugima, uči nas što znači jednodušnost, zajedno disati i zajedno osjećati, slušati i „biti zajedno“, a da se u tom zajedništvu ne gubi vlastito ja već postaje korisno zajednici, uči nas drugoga respektirati i stvaraju se nerazdvojna prijateljstva. Zajedničko pjevanje motivirano vjerom u Isusa Krista ostvaruje evandeosko zajedništvo.“ Odgovarajući na pitanje: što je crkveni zbor? – Martinjak kaže da je to „mala zajednica vjernika koja predvodi veliku zajednicu vjernika u klicanju,

odgovaranju i drugom pjevanju. Zbor ima posebno mjesto u liturgiji i to zbog službe služenja“. Osvrnuvši se na pojam „participatio actiosa“ – aktivno sudjelovanje, naglašava da narav liturgijskoga čina pretpostavlja i aktivno slušanje, spontano odgovaranje i klicanje. „Dvije važne karakteristike crkvenoga pjevanja u liturgiji su: izražavanje emocija radosti, sreće, divljenja, žalosti, straha i mogućnost podjele s drugima takvih emocija, raspoloženja i doživljavanja. Ovi lirski i zajednički aspekti daju pjesmi u liturgiji jedno važno mjesto. Bez pjevanja liturgija postaje suviše racionalna i gubi jedan dio crkvene dimenzije. U trenutku kad liturgija postaje akcija čitave zajedni-

ce, pjevanje postaje primarni element, odnosno znak zajedništva i jednodušnosti zajednice koja sudjeluje u pjesmi. Iz toga proizlazi važnost zajedničkog pjevanja kako zbora tako i zajednice vjernika-puka“, rekao je prof. Martinjak zaključivši riječima mons. Marca Frisina, ravnatelja Liturgijskoga ureda u Rimu: „Zbor ima temeljnu ulogu posredništva između slavjenoga misterija i zajednice vjernika. Ima zadaću podići puk prema misteriju i približiti misterij liturgijskoj zajednici. Zborsko pjevanje ne smije nikada deprimirati narod Božji i pretvarati ga u pasivnog slušatelja već treba direktno i indirektno uvoditi narod Božji u pjevanje birajući skladbe autentične religioznosti

i duboke duhovnosti“.

Drugi, više praktični, dio seminara vodio je prof. Vlado Sunko, izvanredni profesor na Umjetničkoj Akademiji u Splitu. Radionicu je podijelio na dva dijela: vokalne tehnike i primjene tehnika na crkvene skladbe. Naglasio je važnost pjevačke tehnike kod uvježbavanja zborova, a posebnu pozornost treba obratiti na sadržaj skladbi. Nakon toga je uslijedio okrugli stol, za vrijeme kojega su se razjasnila pitanja koja su se pojavila tijekom programa. Na seminaru je sudjelovalo oko stotinu voditelja crkvenih zborova, orguljaša i animatora liturgijskih slavlja.

Silvana Burilović

Varaždin

PRAIZVEDBA ORATORIJA “PASHALNE SLIKE” MO. ANDELKA IGRECA

Oratorij “Pashalne slike” mo. Anđelka Igrecra praizveden je u petak 28. rujna u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Varaždinu u povodu 10. obljetnice postojanja Varaždinske biskupije i u sklopu 37. Varaždinskih baroknih večeri. Koncert je održan na dan kada je prije deset godina održano svečano proglašenje Varaždinske biskupije te je za prvog biskupa ustoličen Marko Culej, kojem je mo. Igrec posvetio svoje najnovije djelo.

Nazočne glazbenike i sve goste, među kojima su bili i kardinal Josip Bozanić, mariborski nadbiskup Franc Kramberger i drugi biskupi iz Hrvatske i susjednih zemalja te veći broj svećenika, redovnika i redovnica, koji su 29. rujna sudjelovali na svečanom euharistijskom slavlju povodom 10. obljetnice Varaždinske biskupije, pozdravio je prije koncerta varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak te podsjetio da je na taj dan 28. rujna 1997. godine, u katedrali održana svečanost uspostave nove Varaždinske bisku-

pije, na kojoj je kardinal Franjo Kuharić danas blagopokojnom biskupu Marku Culeju uručio pastirski štap i time označio početak života jedne nove Crkve. “Nakon deset godina taj događaj želimo obilježiti večerašnjim koncertom, oratorijem ‘Pashalne slike’ našeg mo. Anđelka Igrecra, te sutrašnjim zahvalnim misnim slavljem kod katedrale”, rekao je biskup. Zahvalio je svima koji su uložili puno truda u večerašnji događaj, ponajprije autoru mo. Anđelku Igrecu, dirigentu mo. Vladimiru Kranjčeviću, svim pjevačima i sviračima Hrvatske radio-televizije, solistima i Dječjem zboru Varaždinske biskupije, te je zaželio svima da oplemene dušu glazbenim događajem.

Praizvedba “Pashalnih slika”, oratorija za soliste, dječji zbor, mješoviti zbor i simfonijski orkestar izvanredno je i jedinstveno djelo iznimno darovitog i prosperitetnog mladog hrvatskog skladatelja mo. Anđelka Igrecra. U praizvedbi tog velikog oratorija

sudjelovalo je 50-tak pjevača zbora i 70-tak članova simfonijskog orkestra Hrvatske radio-televizije, 30-tak članova Dječjeg zbora Varaždinske biskupije, te solisti Dubravka Šeparović-Mušović, mezzosopranistica i Tomislav Mužek, tenor, a izvedbu je na glasovitim orguljama varaždinske katedrale pratio Pavao Mašić. Izuzetna, glazbeno atraktivna 90-minutna prva javna izvedba oratorija nagrađena je dugotrajnim pljeskom nazočnih, koji su osobito pozdravili izlazak mo. Igrecra koji je uputio čestitke i zahvale svim glazbenicima. Uz mo. Igrecra, posebne čestitke upućene su dirigentu mo. Vladimiru Kranjčeviću za nadahnuto i znalačko ravnjanje glazbeno snažnom i stilski dotjeranom praizvedbom velikog oratorija, koji je specifičan po raznovrsnosti instrumenata, te suprotnosti melodija i ritmova. Sam Kranjčević Igrecovo je glazbeno djelo ocijenio jedinstvenim u hrvatskoj i svjetskoj glazbenoj baštini, tim više jer je riječ i o jedinstvenoj temi oratorija.